

UZASADNIENIE

projektu ustawy o imprezach turystycznych i powiązanych usługach turystycznych

I. Cele projektu

Turystyka niezmiennie odgrywa bardzo istotną rolę w gospodarce wszystkich państw członkowskich Unii Europejskiej. Przepisy regulujące tę kwestię zarówno na gruncie prawa polskiego, jak i prawa unijnego przestały jednak nadążać za dynamicznymi zmianami zachodzącymi na rynku usług turystycznych, wyrażającymi się między innymi: w nieustannym poszerzaniu się kanałów dystrybucji tych usług, jak choćby o oferty internetowe (obecnie, jak się wydaje, główny ciężar dystrybucji usług turystycznych przejął właśnie ten kanał), w zwiększeniu indywidualizacji przygotowanych ofert imprez turystycznych oraz w możliwości wybierania i łączenia przez podróżnych różnych usług turystycznych. W konsekwencji wiele aspektów tego rynku pozostaje całkowicie lub częściowo poza zakresem uregulowań prawnych. Ten stan rzeczy nie tylko wywołuje niepewność na rynku usług turystycznych, lecz przede wszystkim nie zapewnia korzystającym z tych usług dostępu do wyczerpujących informacji o szczegółach ofert oraz niezbędnego zabezpieczenia na wypadek ich niewykonania lub nienależytego wykonania, bądź w przypadku niewypłacalności.

Odpowiedź na powyższe wątpliwości i problemy stanowi dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady nr 2015/2302/UE z dnia 25 listopada 2015 r. w sprawie imprez turystycznych i powiązanych usług turystycznych, zmieniająca rozporządzenie (WE) nr 2006/2004 i dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/83/UE oraz uchylająca dyrektywę Rady 90/314/EWG (dalej jako: dyrektywa 2015/2302), która nie tylko aktualizuje i poszerza istniejące uregulowania prawne dotyczące turystyki, lecz także zobowiązuje państwa członkowskie do maksymalnej harmonizacji w tym zakresie (art. 4) zapewniając w każdym z nich spójność rozwiązań prawnych, w tym w zakresie realizacji obowiązków informacyjnych wobec podróżnych, oraz jednolity stopień ochrony i zabezpieczeń. Obowiązek ten zgodnie z art. 28 dyrektywy 2015/2302 ma zostać zrealizowany przez państwa członkowskie najpóźniej do dnia 1 stycznia 2018 r. W tym bowiem terminie państwa mają przyjąć i opublikować przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne niezbędne do wykonania dyrektywy, przy czym przepisy te powinny wejść w życie z dniem 1 lipca 2018 r.

Wobec powyższego przedmiotowy projekt ustawy realizuje dwa zasadnicze cele. Pierwszym z nich (głównym) jest transpozycja do polskiego porządku prawnego dyrektywy 2015/2302. Drugi stanowi poprawa funkcjonujących już rozwiązań prawnych,

w szczególności w zakresie zabezpieczeń podróży przed skutkami niewypłacalności organizatorów turystyki i przedsiębiorców ułatwiających nabywanie usług turystycznych.

Niniejszy projekt ustawy przede wszystkim zapewnia należytą i niezbędną transpozycję wszystkich postanowień dyrektywy 2015/2302 na grunt prawa polskiego. Wprowadza nowe definicje funkcjonujących już pojęć, w szczególności takich jak: usługa turystyczna, impreza turystyczna oraz podrózny, ponadto wprowadza regulacje dotyczące coraz bardziej popularnych powiązanych usług turystycznych. Precyzyjnie określa sposób i zakres realizacji obowiązków informacyjnych wobec podróży, konstrukcję umowy o udział w imprezie turystycznej, w tym w zakresie zasad i podstaw dokonywania zmian w cenie, ponadto kwestię realizacji umowy oraz zasady odpowiedzialności za jej niewykonanie lub nienależyte wykonanie. Korzysta przy tym z bogactwa wypracowanych, funkcjonujących obecnie koncepcji i rozwiązań prawnych, zebranych doświadczeń oraz uwag i sugestii.

O transponowaniu dyrektywy 2015/2302 w ramach nowego aktu prawnego, zadecydowały dwa zasadnicze powody. Po pierwsze, materia regulowana dyrektywą jest w wielu aspektach materią nową (np. powiązane usługi turystyczne, ułatwianie nabywania tego rodzaju usług, standardowe formularze informacyjne) i stąd znacząco skomplikowaną, gdyż dotyczy zjawisk gospodarczych i społecznych funkcjonujących dopiero od niedawna. Ujęcie tych nowych instytucji i rozwiązań prawnych w ramach obowiązującego aktu prawnego – ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o usługach turystycznych – nie jest zatem możliwe. Podjęcie takiej próby doprowadziłoby do zaburzenia integralności konstrukcji istniejącej ustawy. Trudno bowiem uznać za prawidłowe rozwiązanie dokonanie prostego uzupełnienia tego aktu prawnego, w szczególności przez „zastąpienie” istniejących instytucji nowymi, wynikającymi dyrektywy 2015/2302, w sytuacji, gdy nowe rozwiązania istotnie odbiegają od obowiązujących. Wybór sposobu transpozycji był więc podyktowany zarówno powagą regulowanej materii, jak i względami praktycznymi.

Po drugie, niezbędne okazało się dokonanie zmian także w funkcjonującym systemie zabezpieczeń finansowych na wypadek niewypłacalności dla organizatorów turystyki i pośredników turystycznych, w szczególności w zakresie procesu likwidacji skutków niewypłacalności organizatorów turystyki oraz możliwości zwrotu składek wpłaconych na Turystyczny Fundusz Gwarancyjny. Dokonanie nowelizacji przepisów odnoszących się do tej materii w istniejącej ustawie nie przyniosłoby spodziewanego rezultatu z przyczyn, o których mowa wyżej. Konieczność dokonania zmian w tym przedmiocie wynikała również, z jednej strony ze zgromadzonych doświadczeń i uwag, z drugiej strony z postanowień dyrektywy 2015/2302, która szczegółowo określiła zakres finansowej odpowiedzialności organizatora

turystyki i przedsiębiorcy ułatwiającego nabywanie usług turystycznych oraz zakres wymaganych zabezpieczeń finansowych dla tych podmiotów.

II. Proponowany sposób realizacji celów projektu

Przedmiotowy projekt realizuje oba wskazane wyżej cele – transpozycję do polskiego porządku prawnego dyrektywy 2015/2302 oraz poprawę rozwiązań w zakresie zabezpieczeń podróży przed skutkami niewypłacalności organizatorów turystyki i przedsiębiorców ułatwiających nabywanie usług turystycznych. Odnosząc się do pierwszego z nich należy stwierdzić, że w projekcie ustawy – z uwagi na nałożony w dyrektywie 2015/2302 obowiązek maksymalnej harmonizacji przepisów – wiele z proponowanych w nim rozwiązań prawnych odpowiada literalnej treści przepisów dyrektywy. Za przyjęciem takiego rozwiązania przemawia w szczególności art. 4 dyrektywy 2015/2302, zgodnie z którym *„państwa członkowskie nie mogą utrzymywać ani wprowadzać do swojego prawa krajowego przepisów odbiegających od tych, które zostały ustanowione w dyrektywie, w tym również przepisów surowszych lub łagodniejszych, prowadzących do zróżnicowanego poziomu ochrony podróży”*. W zakresie realizacji drugiego ze wskazanych celów w projekcie ustawy zawarto uregulowania co do zasady tożsame z obecnym systemem zabezpieczeń podróży przed skutkami niewypłacalności organizatorów turystyki i przedsiębiorców ułatwiających nabywanie usług turystycznych z uwzględnieniem zgłoszonych uwag oraz zgromadzonych doświadczeń.

Realizacja powyższych celów projektu, w szczególności celu zasadniczego – transpozycji dyrektywy 2015/2302 – skutkuje równocześnie koniecznością dokonania zmian w innych ustawach. Zasadnicze zmiany – uchylenie części przepisów – obejmą ustawę z dnia 29 sierpnia 1997 r. o usługach turystycznych (Dz. U. z 2016 r., poz. 187, z późn. zm., dalej jako: ustawa o usługach turystycznych), która przeniosła na grunt prawa polskiego dyrektywę 90/314 EWG. Z uwagi na to, że wyżej wymieniona ustawa zawiera szczegółowe przepisy dotyczące funkcjonowania Turystycznego Funduszu Gwarancyjnego, konieczne stało się przeniesienie tych uregulowań do nowej ustawy. Należy przy tym zaznaczyć, iż także przepisy dotyczące organizatorów turystyki, agentów turystycznych oraz pośredników turystycznych po odpowiednim zmodyfikowaniu zostały włączone do ustawy o imprezach turystycznych i powiązanych usługach turystycznych. Zmianie ulegnie również tytuł ustawy o usługach turystycznych, tak aby nie kolidował z tytułem niniejszej ustawy oraz nie wprowadzał w błąd przedsiębiorców i podróży stosujących jej przepisy. Proponowany

tytuł ustawy po zmianie to: „ustawa o usługach hotelarskich oraz usługach pilotów wycieczek i przewodników turystycznych”.

III. Struktura projektu

W przygotowanym projekcie ustawy przyjęto następującą konstrukcję:

Rozdział 1. Przepisy ogólne,

Rozdział 2. Organizatorzy turystyki, agenci turystyczni oraz przedsiębiorcy ułatwiający nabywanie powiązanych usług turystycznych,

Rozdział 3. Niewypłacalność organizatorów turystyki i przedsiębiorców ułatwiających nabywanie powiązanych usług turystycznych,

Rozdział 4. Zasady prowadzenia rejestru organizatorów turystyki i przedsiębiorców ułatwiających nabywanie powiązanych usług turystycznych i Centralnej Ewidencji Organizatorów Turystyki i Przedsiębiorców Ułatwiających Nabywanie Powiązanych Usług Turystycznych,

Rozdział 5. Turystyczny Fundusz Gwarancyjny,

Rozdział 6. Obowiązki informacyjne wobec podróżnych oraz umowa o udział w imprezie turystycznej,

Rozdział 7. Realizacja umowy o udział w imprezie turystycznej,

Rozdział 8. Kary pieniężne i przepisy karne,

Rozdział 9. Zmiany w przepisach obowiązujących,

Rozdział 10. Przepisy przejściowe i końcowe

Załączniki.

1. Przepisy ogólne (rozdział I projektu)

Początkowe przepisy projektu ustawy (przepisy ogólne) zostały oparte w przeważającej mierze na przepisach rozdziału I dyrektywy 2015/2302.

Na wstępie określono zakres przedmiotowy (warunki oferowania, sprzedaży i realizacji imprez turystycznych oraz powiązanych usług turystycznych; Turystyczny Fundusz Gwarancyjny) i terytorialny (terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz jeżeli umowy z podróżnymi są zawierane przez przedsiębiorców turystycznych mających siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej). W dalszej kolejności, aby wykluczyć ewentualne wątpliwości, uregulowano szczegółowo zadania realizowane przez marszałka województwa w ramach ustawy jako zadania z zakresu administracji rządowej oraz zakres spraw zastrzeżonych do rozpatrzenia przez ministra właściwego do spraw turystyki w postępowaniu

odwoławczym. Następnie wskazano wyłączenia w tej materii w ujęciu odpowiadającym brzmieniu art. 2 ust. 2 dyrektywy 2015/2302. Dwa zasadnicze kryteria przyjętych wyłączeń stanowią: po pierwsze – czas trwania i zakwaterowanie (ustawa nie dotyczy imprez turystycznych oraz powiązanych usług turystycznych trwających krócej niż 24 godziny, chyba że obejmują one nocleg) oraz po drugie – charakter podróży (ustawy nie stosuje się do wyjazdów oferowanych, zamawianych i realizowanych okazjonalnie, na zasadach niezarobkowych i wyłącznie ograniczonej grupie podróżnych, a także podróży służbowych organizowanych na podstawie umowy generalnej). Wprowadzenie tego kryterium zgodnie z dyrektywą - wynikało z następujących przyczyn. Po pierwsze, z niezasadności obciążania każdego, kto organizuje imprezy turystyczne, określonymi w projekcie wymaganiami dla organizatorów turystyki i przedsiębiorców ułatwiających nabywanie powiązanych usług turystycznych, lecz tylko tych podmiotów, które trudnią się tego rodzaju działalnością (wyłączenie w przypadku spełnienia kryterium okazjonalności, niezarobkowego charakteru oraz skierowania do ograniczonej grupy podróżnych). Zgodnie bowiem z brzmieniem motywu (19) do dyrektywy 2015/2302: „ponieważ potrzeba zapewnienia podróżnym ochrony w przypadku krótkich podróży jest mniejsza, a także w celu uniknięcia niepotrzebnego obciążania przedsiębiorców, z zakresu stosowania niniejszej dyrektywy powinny zostać wyłączone podróże trwające krócej niż 24 godziny, które nie obejmują zakwaterowania, jak również imprezy turystyczne lub powiązane usługi turystyczne, które są oferowane lub których nabywanie jest ułatwiane okazjonalnie i na zasadach niekomercyjnych, i wyłącznie ograniczonej grupie podróżnych. Te ostatnie mogą obejmować na przykład wycieczki organizowane nie częściej niż kilka razy w roku przez organizacje charytatywne, kluby sportowe lub szkoły dla ich członków, które nie są oferowane ogółowi społeczeństwa. Odpowiednie informacje na temat tego wyłączenia powinny być dostępne publicznie, by przedsiębiorcy i podróżni byli prawidłowo poinformowani, że te imprezy turystyczne lub powiązane usługi turystyczne nie są objęte zakresem stosowania niniejszej dyrektywy.”. Wyłączenie stosowania ustawy zawarte w art. 3 pkt 1 może zatem przykładowo obejmować formy krajoznawstwa i turystyki (np. wycieczki, zielone szkoły, biwaki, obozy, itp.), jak również wypoczynek dzieci i młodzieży (w rozumieniu art. 92a i nast. ustawy o systemie oświaty) organizowany przez szkoły i placówki systemu oświaty okazjonalnie i niezarobkowo oraz oferowane wyłącznie ograniczonej grupie podróżnych, tj. np. uczniom danej klasy lub szkoły. Ponadto jako przykład wyłączenia spod zakresu stosowania ustawy można podać różnorodne formy imprez organizowanych przez organizacje harcerskie, o ile są one organizowane okazjonalnie, niezarobkowo i są adresowane do ograniczonej grupy

podróżnych. Po drugie, z potrzeby wyłączenia spod zakresu stosowania ustawy takich przedsiębiorstw lub organizacji, które organizują własne podróże na podstawie umowy ogólnej (generalnej) i stąd mają autonomicznie uregulowaną kwestię ochrony podróżujących. Nie mniej należy podkreślić, że zarówno projektodawca, jak i prawodawca unijny, konstruując wyłączenia przypisali fundamentalne znaczenie potrzebie zapewnienia każdemu podróżnemu tożsamyh praw i jednolitego standardu ochrony. Dlatego też wyłączenia mogą nie objąć tych podmiotów, które dotychczas organizowały imprezy turystyczne na odmiennych zasadach, chyba że spełnione zostaną kumulatywnie powyższe przesłanki (okazjonalność, niezarobkowy charakter oraz skierowanie oferty do ograniczonej grupy podróżnych).

Najistotniejsze miejsce wśród przepisów ogólnych zajmują uregulowania zawierające definicje ustawowe. Obejmują one wszystkie kluczowe pojęcia zawarte w art. 2 dyrektywy 2015/2302. Należy uwzględniać zaproponowane tam definicje tych pojęć, gdyż w przeważającej mierze pozostają one wierne ich literalnej treści. Do najbardziej skomplikowanych spośród nich należy zaliczyć definicję przedsiębiorcy, której zakres – z uwagi na potrzebę zapewnienia możliwie najszerszemu gronu podróżnych odpowiedniego stopnia bezpieczeństwa – jest szeroki oraz definicje imprezy turystycznej i powiązanych usług turystycznych. Ich doprecyzowaniu poświęcone zostały bowiem odrębne przepisy – art. 5 pojęciu imprez turystycznych, zaś art. 6 pojęciu powiązanych usług turystycznych. W przepisach tych uregulowano w szczególności wyłączenia w ramach tych definicji, które obejmują między innymi sytuację, w której usługi turystyczne składające się odpowiednio na imprezę turystyczną lub powiązane usługi turystyczne nie stanowią znacznej części łącznej wartości połączonych usług turystycznych, co jak się wydaje odnosi się do przypadku, gdy inne usługi świadczone turystom stanowią nie więcej niż 25 % wartości danego połączenia. W tym miejscu wypada również zasygnalizować, że o cenie obejmującej wszystkie usługi turystyczne można mówić wówczas, gdy za każdą z tych usług w wyliczeniu (podsumowaniu) wskazana jest odrębna cena, a podróżny płaci jedną kwotę jako sumę cen poszczególnych usług. Natomiast o cenie całkowitej możemy mówić wówczas, gdy kilka usług turystycznych jest sprzedawanych łącznie bez wskazywania cen poszczególnych usług.

Na nowo zdefiniowane zostało także podstawowe pojęcie - usługa turystyczna. W obecnym kształcie na tę definicję składają się cztery zasadnicze elementy. Pierwszy stanowi przewóz pasażerów, który należy pojmować szeroko (drogą lotniczą, koleją, autokarem, promem, statkiem). Drugim elementem jest zakwaterowanie w innych celach niż pobytowe,

które nie jest nieodłącznym elementem przewozu pasażerów, a zatem usługi świadczone podróżnym m.in. przez hotele (m.in. zameldowanie w hotelu, zakwaterowanie w pokoju, nocleg), które są związane wyłącznie z czasowym przebywaniem na ich terenie (w danym miejscu) i nie stanowią elementu przewozu, jak to ma miejsce choćby w przypadku rejsów turystycznych, w trakcie których podróżny zostaje zakwaterowany na pokładzie (w kajucie) statku. Jest to zatem ujęcie węższe niż usługi hotelarskie w rozumieniu przepisów obecnej ustawy o usługach turystycznych, na które składają się wszystkie usługi świadczone w obrębie obiektu zakwaterowania. Trzeci element stanowi wynajem pojazdów samochodowych lub innych pojazdów silnikowych. Ostatni, czwarty element tej definicji stanowią wszelkie usługi świadczone podróżnym, inne niż te, o których była wyżej mowa, istniejące i świadczone jako odrębna usługa.

Wypada również nadmienić, że w dyrektywie pojawia się wiele nowych pojęć. Wśród nich są takie, w przypadku których zaproponowaną definicję trudno z różnych względów uznać za ostateczną i zupełną. Do tej kategorii pojęć należy zaliczyć przede wszystkim pojęcie „trwałego nośnika”, które, mimo iż zostało zdefiniowane w sposób zbieżny z definicją tożsamego pojęcia w ustawie z dnia 30 maja 2014 r. o prawach konsumenta (Dz.U. z 2014 r. poz. 827, z późn. zm.), nie zawiera zamkniętego wyliczenia wszystkich możliwych „trwałych nośników”, lecz odwołuje się również do sformułowań o charakterze ogólnym. Wynika to, jak wskazano w motywach przewodnich dyrektywy 2015/2302, z tego, że ma ona być odpowiedzią na dynamiczne zmiany zachodzące na rynku usług turystycznych, wychodzić im naprzeciw. Zaproponowana definicja obejmuje zatem nie tylko takie nośniki, które już można uznać za tradycyjne jak choćby papier, płyta CD, lecz także te, które funkcjonują dopiero od niedawna np. pamięć USB, strony internetowe, aplikacje telefoniczne, zapis danych w tzw. chmurze, bądź które dopiero, w wyniku rozwoju techniki, mogą się pojawić. Osiągnięcie tego celu nie było możliwe poprzez zastosowanie ostrej, zamkniętej definicji. Kolejne tego rodzaju pojęcie stanowią nieuniknione i nadzwyczajne okoliczności, które trudno utożsamiać wprost z pojęciem siły wyższej funkcjonującym na gruncie ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. - Kodeks cywilny (Dz. U. z 2017 r. poz. 459 i 933; dalej jako: k.c. zob. m.in. art. 121 pkt 4 k.c., art. 433 k.c.). Mogą one bowiem obejmować na przykład działania wojenne, inne poważne problemy związane z bezpieczeństwem, takie jak terroryzm, znaczące zagrożenie dla zdrowia ludzkiego, wybuch epidemii poważnej choroby w docelowym miejscu podróży lub katastrofy naturalne, jak choćby powódzie lub trzęsienia ziemi, lub warunki pogodowe uniemożliwiające bezpieczną podróż do miejsca docelowego uzgodnionego w umowie o udział w imprezie turystycznej.

W dyrektywie 2015/2302 pojawiają się również pojęcia niezdefiniowane wprost, których znaczenie możemy wyprowadzić z całokształtu jej przepisów. Z uwagi na obowiązek maksymalnej harmonizacji oraz – jak się wydaje – dość oczywiste znaczenie tych pojęć, nie zostały one zdefiniowane wprost także na gruncie regulacji ustawowych. Do tego rodzaju wyrażeń należy zaliczyć przede wszystkim pojęcie umowy generalnej, która w świetle dyrektywy 2015/2302 jest umową o charakterze ramowym zawartą z przedsiębiorcą turystycznym w związku z działalnością prowadzoną przez zawierającego ją przedsiębiorcę w rozumieniu art. 43¹ k.c. albo podmiot prowadzący działalność odpłatną, określającą możliwość korzystania przez określoną grupę osób, w szczególności pracowników, ze wskazanego w tej umowie katalogu usług turystycznych przez czas obowiązywania umowy, przy czym zarówno zakres (liczba, zestawienie usług) jak i terminy korzystania z usług wskazanych w tym katalogu nie powinny być z góry oznaczone. Ponadto niezdefiniowane wprost zostało pojęcie podróży służbowej, którego rozumienia na gruncie niniejszej ustawy nie sposób zawęzić do definicji tego pojęcia funkcjonującej na gruncie prawa pracy (art. 77⁵ § 1 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. - Kodeks pracy; Dz. U. z 2016 r. poz. 1666, z późn. zm.), gdyż – jak się wydaje – będą to także podróże związane z działalnością biznesową.

Kolejnym tego rodzaju sformułowaniem jest „przedsiębiorca ułatwiający nabywanie powiązanych usług turystycznych”. Obejmuje ono swym zakresem każdego przedsiębiorcę internetowego lub stacjonarnego, który ułatwia nabywanie usług turystycznych w sposób określony szczegółowo w art. 6, a zatem w sposób ukierunkowany lub przy okazji jednej wizyty lub kontaktu z jego punktem sprzedaży, co prowadzi do zawarcia przez podróżnego umów z różnymi dostawcami usług turystycznych, przy czym całość tych usług nie nosi jednak cech imprezy turystycznej. Jako przykład można wskazać sytuację, gdy wraz z potwierdzeniem rezerwacji pierwszej usługi turystycznej, takiej jak przelot lub przejazd pociągiem, podróżny otrzymuje zaproszenie do zarezerwowania dodatkowej usługi turystycznej dostępnej w wybranym docelowym miejscu podróży, np. zakwaterowania w hotelu, wraz z linkiem do strony internetowej rezerwacji innego dostawcy usług.

2. Organizatorzy turystyki, agenci turystyczni oraz przedsiębiorcy ułatwiający nabywanie powiązanych usług turystycznych (rozdział II projektu)

Przepisy kolejnego rozdziału ustawy regulują w pierwszej kolejności zasady funkcjonowania organizatorów turystyki i przedsiębiorców ułatwiających nabywanie powiązanych usług turystycznych, a także agentów turystycznych. Ujęto w nich warunki jakie te podmioty muszą spełniać, aby mogły legalnie funkcjonować na rynku usług turystycznych.

Warunki te obejmują w szczególności obowiązki: posiadania zabezpieczenia finansowego w formach przewidzianych ustawą (gwarancja bankowa lub ubezpieczeniowa, umowa ubezpieczenia na rzecz podróżnych, turystyczny rachunek powierniczy), przekazywania marszałkowi województwa niezbędnych informacji o posiadanych zabezpieczeniach finansowych, prowadzenia dokumentacji, w tym wykazu umów oraz realizację obowiązku informacyjnego wobec podróżnych. Zapewniają one nie tylko minimalny, jednolity standard dla każdego przedsiębiorcy turystycznego, w tym jego podstawowe obowiązki, lecz także niezbędny poziom ochrony podróżnych.

Wymagane zabezpieczenia finansowe mają chronić podróżnego w przypadku zaistnienia niewypłacalności i pozwalać m.in. na zwrot wpłat wniesionych tytułem zapłaty za imprezę turystyczną lub powiązane usługi turystyczne, pokrycie kosztów kontynuacji imprezy turystycznej lub kosztów powrotu do kraju, obejmujących w szczególności koszty transportu i zakwaterowania, w tym także w uzasadnionej wysokości koszty poniesione przez podróżnych, w przypadku gdy organizator turystyki lub przedsiębiorca ułatwiający nabywanie powiązanych usług turystycznych, wbrew obowiązkowi, nie zapewnia tego powrotu. Jest tu zatem mowa o takich kosztach poniesionych przez podróżnych, których wysokość odpowiada rzeczywiście poniesionym przez nich wydatkom, ustalonym na podstawie rachunków lub dowodów opłat, przy czym nie powinny być one wyższe niż koszty tożsamyh usług wyliczone przez organizatora turystyki, chyba że z okoliczności wynika, iż utrzymanie tożsamego standardu nie było możliwe lub wiązało się z nadmiernymi trudnościami.

Rozdział określa także formy zabezpieczeń finansowych pozwalających przedsiębiorcom turystycznym wypełnić obowiązek, o którym mowa powyżej. Są to: gwarancja bankowa, gwarancja ubezpieczeniowa, ubezpieczenie na rzecz podróżnych oraz turystyczny rachunek powierniczy.

Istotne miejsce wśród przedmiotowych uregulowań zajmuje przepis poświęcony prowadzeniu wykazu umów o udział w imprezie turystycznej oraz umów zawartych przez podróżnego z przedsiębiorcą ułatwiający nabywanie powiązanych usług turystycznych. Jakkolwiek jego zasadnicza treść została przeniesiona z obowiązującej ustawy o usługach turystycznych, został on uzupełniony i doprecyzowany.

W ramach drugiego rozdziału ustawy uregulowano także obowiązki agentów turystycznych oraz przedsiębiorców ułatwiających nabywanie powiązanych usług turystycznych, którzy stają się jednymi z podstawowych uczestników rynku turystycznego.

Podkreślenia przy tym wymaga, że działalność agenta turystycznego nie wymaga wpisu do rejestru.

Ostatnie przepisy tego rozdziału poświęcono szczegółowej regulacji turystycznego rachunku powierniczego. Doprecyzowanie wcześniej funkcjonujących przepisów dotyczących rachunku powierniczego dla przedsiębiorców turystycznych, bazujące na konstrukcji rachunku powierniczego uregulowanego w ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 – Prawo bankowe (Dz. U. z 2016 r. poz. 1988, z późn. zm.), jest odpowiedzią na potrzeby krajowego rynku (organizatorów turystyki działających wyłącznie na terenie Polski). Stanowi on specyficzną formę zabezpieczenia środków finansowych bilansując interesy finansowe organizatorów turystyki oraz podróżnych. Z jednej strony gromadzi on bowiem całość środków niezbędnych na pokrycie poniesionych kosztów zorganizowania imprezy turystycznej (wykonanych usług turystycznych) przez organizatora turystyki, bez konieczności ponoszenia wysokich kosztów uzyskania innych zabezpieczeń, z drugiej zaś zapewnia podróżnemu zwrot całości wpłaconych środków do czasu wykonania na jego rzecz całej umowy o udział w imprezie turystycznej (wszystkich zakupionych usług turystycznych). Do tego momentu uniemożliwia bowiem organizatorowi turystyki dostęp do tych środków, gwarantując tym samym sprawną wypłatę dokonanych wpłat w przypadku niezrealizowania umowy w całości lub w części.

Uregulowania przedmiotowego rozdziału obejmują również zasady funkcjonowania organizatora turystyki lub przedsiębiorcy ułatwiającego nabywanie powiązanych usług turystycznych nieposiadającego siedziby na terytorium Unii Europejskiej, który sprzedaje lub oferuje do sprzedaży na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej imprezy turystyczne lub powiązane usługi turystyczne albo w jakikolwiek inny sposób kieruje taką działalność na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Ostatni przepis zawiera normy kompetencyjne do wydania aktów wykonawczych. Trudno bowiem oczekiwać w ustawie szczegółowej regulacji poszczególnych instytucji systemu zabezpieczeń. Dlatego też niezbędne było wprowadzenie precyzyjnego upoważnienia do wydania rozporządzeń – wzorowanego na obecnie funkcjonujących rozwiązaniach prawnych – które uregulują minimalną wysokość sum gwarancji oraz ubezpieczenia na rzecz podróżnych, a także niezbędne formularze i wzory umów.

3. Niewypłacalność organizatorów turystyki i przedsiębiorców ułatwiających nabywanie powiązanych usług turystycznych (rozdział III projektu)

Uregulowania kolejnego (trzeciego) rozdziału ustawy poświęcone zostały kluczowej kwestii zabezpieczenia podróżnych na wypadek niewypłacalności organizatora turystyki lub przedsiębiorcy ułatwiającego nabywanie powiązanych usług turystycznych. Jest tu zatem mowa o specyficznym rodzaju niewypłacalności. Nie jest to bowiem wyłącznie niewypłacalność w rozumieniu ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe (Dz.U. 2016 r. poz. 2171, z późn. zm.), lecz każda taka sytuacja, w której organizator turystyki lub przedsiębiorca ułatwiający nabywanie powiązanych usług turystycznych z uwagi na zaistniałe okoliczności zaprzestaje realizowania usług turystycznych wynikających z zawartej przez niego umowy. Wypada w tym miejscu zasignalizować, że zasadnicze znaczenie tego pojęcia można wyprowadzić z brzmienia przepisów tego rozdziału. W ich świetle o niewypłacalności można mówić wówczas, gdy organizator turystyki nie jest w stanie „zapewnić podróżnym na wypadek swej niewypłacalności: pokrycia kosztów kontynuacji imprezy turystycznej lub pokrycia kosztów powrotu do kraju, obejmujących w szczególności koszty transportu i zakwaterowania, w tym także w uzasadnionej wysokości kosztów poniesionych przez podróżnych, (...) zwrotu wpłat wniesionych tytułem zapłaty za imprezę turystyczną lub każdą opłaconą usługę przedsiębiorcy ułatwiającego nabywanie powiązanych usług turystycznych (...), zwrotu części wpłat wniesionych tytułem zapłaty za imprezę turystyczną odpowiadającą części imprezy turystycznej lub za każdą usługę opłaconą przedsiębiorcy ułatwającemu nabywanie powiązanych usług turystycznych odpowiadającą części usługi, która nie została lub nie zostanie zrealizowana (...)”.

Następnie ujęto w pierwszej kolejności obowiązki organizatora turystyki lub przedsiębiorcy ułatwiającego nabywanie powiązanych usług turystycznych w powyższej sytuacji, zasady realizacji przez marszałka województwa obowiązku zorganizowania i zapewnienia powrotu podróżnych do kraju, w tym uprawnienie do wykorzystania na ten cel środków zgromadzonych w ramach systemu zabezpieczeń finansowych, a następnie procedurę gromadzenia i rozpatrywania zgłoszeń podróżnych w takim przypadku przez podmioty udzielające zabezpieczeń, a także dokonywania zwrotu wpłat wniesionych tytułem imprezy turystycznej lub powiązanych usług turystycznych, bądź zwrotu kosztów powrotu do kraju w przypadku samodzielnej organizacji tego powrotu przez podróżnych.

Na organizatorów turystyki oraz przedsiębiorców ułatwiających nabywanie powiązanych usług turystycznych, w przypadku stwierdzenia niewypłacalności, nałożono obowiązek niezwłocznego poinformowania marszałka województwa o zaistniałej sytuacji poprzez złożenie określonego w ustawie oświadczenia oraz przedłożenia dokumentacji niezbędnej do zrealizowania obowiązku zapewnienia podróżnym powrotu do kraju. Na

wypadek zaniedbania powyższego obowiązku, jeżeli fakt niewypłacalności jest oczywisty w świetle zaistniałych okoliczności, jak choćby w przypadku uzyskania informacji medialnych potwierdzonych sygnałami ze strony podróżnych, którzy zawarli umowę o udział w imprezie turystycznej z danym organizatorem turystyki, marszałkowi województwa przyznano prawo do uruchomienia procedury zorganizowania powrotu podróżnych do kraju, w tym uruchomienia środków z zabezpieczeń finansowych, bez takiego oświadczenia. Jest to procedura złożenia przez marszałka tzw. zastępczego oświadczenia o niewypłacalności organizatora turystyki lub przedsiębiorcy ułatwiającego nabywanie powiązanych usług turystycznych.

Dalej w kolejności uregulowano procedurę i zasady korzystania przez marszałka województwa ze wszystkich środków zgromadzonych w ramach systemu zabezpieczeń finansowych w celu zrealizowania jego obowiązków ustawowych. W świetle przyjętych rozwiązań ma on niekwestionowane prawo do uzyskania środków na ten cel od instytucji podstawowego systemu zabezpieczeń (tzw. I filar), w tym do niezwłocznego uzyskania zaliczki z obowiązkiem rozliczenia się z niej. Jeżeli jednak środki okażą się niewystarczające, marszałek województwa może skorzystać z dodatkowych środków zgromadzonych w ramach systemu zabezpieczeń (tzw. II filar), tj. ze środków Turystycznego Funduszu Gwarancyjnego. Przepisy rozdziału trzeciego określają ponadto zasady przepływu informacji między marszałkiem województwa a podmiotami z szeroko pojmowanego systemu zabezpieczeń finansowych - w przypadku zaistnienia niewypłacalności.

Ostatnią kwestię uregulowaną w ramach tego rozdziału stanowi procedura realizacji przez podmioty udzielające zabezpieczeń na rzecz podróżnych zwrotu całości lub odpowiedniej części wpłat wniesionych tytułem zapłaty za imprezę turystyczną lub powiązane usługi turystyczne oraz zwrotu kosztów powrotu do kraju, jeżeli podróżny samodzielnie organizuje ten powrót, w przypadku niewypłacalności organizatora turystyki lub przedsiębiorcy ułatwiającego nabywanie powiązanych usług turystycznych bądź kosztów kontynuacji imprezy turystycznej. W przyjętych rozwiązaniach precyzyjnie określono treść zgłoszeń o zwrot powyższych wpłat lub kosztów, termin ich rozpatrywania przez podmioty udzielające zabezpieczeń finansowych oraz termin wypłaty należnych środków. Podobnie jak to ma miejsce w przypadku marszałka województwa, jeżeli środki zgromadzone w ramach instytucji podstawowego systemu zabezpieczeń (tzw. I filar) okażą się niewystarczające na dokonanie zwrotów powyższych kwot, przewidziano możliwość dokonania wypłaty brakującej części z Turystycznego Funduszu Gwarancyjnego.

Rozwiązania zaproponowane w powyższej kwestii zmierzają do ujednoczenia, uproszczenia oraz przyspieszenia procedury dokonywania zwrotu wpłat lub poniesionych kosztów. Pozwalają także wyeliminować problemy obecnie istniejące w tej materii, w szczególności w obszarze uprawnień marszałka województwa do występowania w imieniu lub na rzecz podróżnych do podmiotów udzielających zabezpieczeń finansowych w przypadku niewypłacalności przedsiębiorcy turystycznego. W proponowanych rozwiązaniach procedura składania i weryfikacji zgłoszeń oraz dokonywania wypłat przez instytucje zabezpieczeń finansowych uległa znacznemu uproszczeniu. Konstruując uregulowania uwzględniono rozważania zawarte w uzasadnieniu uchwały Sądu Najwyższego z dnia 19 maja 2016 r. (III CZP 18/16; OSNC 2016, nr 11, poz. 129), w którym wskazano na dwie istotne kwestie. Po pierwsze, że uprawnienie marszałka województwa do dochodzenia, w tym na drodze sądowej, od podmiotów udzielających zabezpieczenia finansowego wypłaty zaliczki oraz pokrycia kosztów zorganizowanego przez marszałka sprowadzenia podróżnych do kraju, jest poza sporem i w tym zakresie tylko marszałek posiada legitymację procesową. Za przyjęciem takiego stanowiska, w ocenie Sądu Najwyższego, przemawiało to, że *„poszczególni klienci biura podróży nie byłiby w stanie podjąć samodzielnie działań zmierzających do sprowadzenia wszystkich turystów do kraju i konieczna była ingerencja innego podmiotu, który zajęłby się organizacją zapewniającą szybki powrót do kraju, mając zapewnione na to środki z gwarancji bankowej czy ubezpieczeniowej. [...] Ponieważ obowiązujące przepisy nie przewidywały i nie przewidują wypłaty na ten cel środków pieniężnych poszczególnym klientom, a jedynie zapewnienie im powrotu do kraju, co miał zorganizować organ publiczny pobierając środki z gwarancji lub umowy ubezpieczenia, należy uznać, że w tym zakresie nie powstawało indywidualne prawo klienta do uzyskania środków finansowych na powrót do kraju a jedynie jego prawo do uzyskania świadczenia w postaci zapewnienia mu powrotu do kraju. [...] Jak wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 15 października 2015 r. II CSK 836/14 (BSN 2015, nr 12, poz. 14) dotyczącym pokrycia przez marszałka województwa kosztów sprowadzenia turystów do kraju i żądania ich zwrotu od gwaranta, obecna regulacja daje podstawy do przyjęcia, że podmiotem uprawnionym z tytułu gwarancji (jej beneficjentem) w tym zakresie jest marszałek województwa, który staje się ex lege stroną stosunku gwarancyjnego łączącego go z gwarantem (bankiem lub ubezpieczycielem), przy czym wykonuje on swoje uprawnienia z umowy gwarancji i interesu klientów organizatora imprezy turystycznej, co zapewnia sprawność korzystania z tego instrumentu zabezpieczenia i może służyć urzeczywistnieniu reguły wyrażonej w art. 7*

Dyrektywy 90/314/EWG (porównaj też wyrok Sądu Najwyższego z dnia 30 października 2008 r., IV CSK 258/08, nie publ.)”.

Po drugie, w powyższej uchwale Sąd Najwyższy stwierdził, że zarówno klient niewypłacalnego biura podróży jak i marszałek województwa jest legitymowany do dochodzenia od ubezpieczyciela zobowiązanego z tytułu gwarancji ubezpieczeniowej zwrotu wpłat wniesionych tytułem zapłaty za imprezę turystyczną. Taka konstrukcja jak pokazała praktyka nie jest korzystna, ani dla marszałka województwa, którego kompetencje nie skupiają się na wykonywaniu zastępstwa procesowego i wyłącznie na kwestiach turystyki, ani dla podróżnego, który z uwagi na pośrednictwo marszałka województwa nie ma bezpośredniego wpływu (jako strona) na toczące się postępowanie sądowe oraz w związku z tym niejednokrotnie znacznie później otrzymuje zwrot wpłat lub poniesionych kosztów. Dlatego też w rozwiązaniach rozdziału trzeciego przewidzianych w niniejszym projekcie wyeliminowano pośrednictwo marszałka województwa zarówno w procedurze zbierania i weryfikowania zgłoszeń podróżnych oraz wypłaty środków z systemu zabezpieczeń finansowych, jak i dochodzenia roszczeń na drodze sądowej, pozostawiając te kwestie w wyłącznej gestii podróżnych. Równocześnie utrzymano kompetencję marszałka województwa do żądania od instytucji systemu zabezpieczeń finansowych, w tym na drodze sądowej, środków na realizację jego zadań ustawowych (organizacji powrotu podróżnych do kraju).

Mając powyższe na względzie należy stwierdzić, że przepisy rozdziału trzeciego projektu ustawy mają charakter swoistej „mapy drogowej” działania w przypadku ogłoszenia niewypłacalności przez organizatora turystyki lub przedsiębiorcę ułatwiającego nabywanie powiązanych usług turystycznych.

4. Zasady prowadzenia rejestru organizatorów turystyki i przedsiębiorców ułatwiających nabywanie powiązanych usług turystycznych i Centralnej Ewidencji Organizatorów Turystyki i Przedsiębiorców Ułatwiających Nabywanie Powiązanych Usług Turystycznych (rozdział IV projektu)

Kolejny rozdział projektu ustawy zawiera unormowania poświęcone prowadzeniu rejestru organizatorów turystyki i przedsiębiorców ułatwiających nabywanie powiązanych usług turystycznych oraz Centralnej Ewidencji Organizatorów Turystyki i Przedsiębiorców Ułatwiających Nabywanie Powiązanych Usług Turystycznych, a także poświęcone kontroli przedsiębiorców turystycznych. Wprowadzenie tych regulacji było niezbędne choćby z uwagi na postanowienia dyrektywy 2015/2302, które między innymi w ramach współpracy

międzynarodowej zobowiązują do szybkiego przekazywanie sobie przez państwa członkowskie rzetelnych informacji na temat organizatorów turystyki i przedsiębiorców ułatwiających nabywanie powiązanych usług turystycznych, w tym także w zakresie posiadanych przez nie zabezpieczeń finansowych.

W przepisach niniejszego rozdziału wprowadzono ogólną zasadę, w myśl której do działalności w zakresie organizowania imprez turystycznych oraz ułatwiania nabywania powiązanych usług turystycznych stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz.U. z 2016 r. poz. 1829, z późn. zm., dalej jako: ustawa o swobodzie działalności gospodarczej) dotyczące działalności regulowanej oraz kontroli działalności gospodarczej przedsiębiorcy. Jej wprowadzenie pozwoliło, z jednej strony – utrzymać obecnie funkcjonującą praktykę, z drugiej strony – uniknąć zbędnej kazuistyki w przepisach ustawy.

Projektowane rozwiązania nakładają obowiązek prowadzenia rejestru organizatorów turystyki i przedsiębiorców ułatwiających nabywanie powiązanych usług turystycznych podmiotów przez marszałka województwa, przy czym właściwość marszałka uzależniona została od położenia siedziby przedsiębiorcy lub adresu zamieszkania przedsiębiorcy będącego osobą fizyczną, a w przypadku przedsiębiorcy zagranicznego, który utworzył na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oddział – położenia siedziby oddziału. Przepisy przewidują konieczność uzyskania wpisu do rejestru także przez podmioty, które nie są przedsiębiorcami w rozumieniu ustawy o swobodzie działalności gospodarczej. Także z tej przyczyny, jak już sygnalizowano, w projekcie ustawy wprowadzono szeroką definicję przedsiębiorcy turystycznego, tak, aby objęła ona nie tylko „typowych” przedsiębiorców, lecz także inne podmioty, jak choćby struktury instytucji wyznaniowych (np. parafie) zajmujące się organizacją imprez turystycznych (pielgrzymek). Przepisy tego rozdziału obejmują także problematykę uznawania zabezpieczeń finansowych przedsiębiorców zagranicznych, tj. z państw członkowskich Unii Europejskiej oraz tych, które wdrożyły dyrektywę 2015/2302.

Wobec nałożenia na marszałka województwa powyższych obowiązków konieczne było precyzyjne określenie jego kompetencji w zakresie prowadzenia rejestru, w szczególności poprzez wskazanie przesłanek, podstaw i formy dokonywania w nim wpisów, wykreśleń oraz wszelkiego rodzaju modyfikacji. W tym zakresie uwzględniono odpowiednio przepisy zawarte w ustawie o swobodzie działalności gospodarczej dotyczące organów prowadzących rejestry działalności regulowanej.

W przedmiotowym rozdziale uregulowano w sposób jednoznaczny zasady udostępniania informacji zawartych w rejestrze, wydawania zaświadczeń dla przedsiębiorców turystycznych wpisanych do rejestru, w tym w postaci elektronicznej.

W ramach przepisów tego rozdziału konieczne było również ujęcie w sposób szczegółowy wymagań niezbędnych dotyczących funkcjonowania w rejestrze, w szczególności poprzez określenie danych podlegających wpisowi, niezbędnych oświadczeń oraz dokumentów i załączników, które powinny zostać złożone. Wypada w tym miejscu zaznaczyć, że wymagania te nieco odmiennie ujęte zostały dla przedsiębiorców turystycznych zamierzających działać wyłącznie na rynku krajowym. W takim przypadku wprowadzono bowiem możliwość skorzystania z instytucji turystycznego rachunku powierniczego, bez konieczności uzyskania innego rodzaju zabezpieczenia finansowego. Przedsiębiorca turystyczny musi zatem spełnić trzy zasadnicze przesłanki. Po pierwsze, złożyć wiążące oświadczenie o zamiarze wykonywania działalności wyłącznie na terenie kraju i zamiarze korzystania wyłącznie z turystycznego rachunku powierniczego. Po drugie, określić zakres terytorialny swej działalności we wniosku o wpis wyłącznie jako terytorium kraju oraz, po trzecie, złożyć potwierdzoną za zgodność kopię umowy o turystyczny rachunek powierniczy.

W dalszej części określono precyzyjnie podstawy i przesłanki wykreślenia z rejestru oraz zawieszania działalności, w szczególności poprzez wskazanie przypadków, w których przedsiębiorca turystyczny jest obowiązany do wystąpienia ze stosownym zawiadomieniem.

Aby zapewnić przestrzeganie obowiązków przez organizatorów turystyki i przedsiębiorców ułatwiających nabywanie powiązanych usług turystycznych przewidziano także upoważnienie dla ministra właściwego do spraw turystyki i marszałka województwa do kontroli prowadzonej przez przedsiębiorcę turystycznego działalności oraz podejmowania stosownych kroków prawnych w przypadku stwierdzenia w jej wyniku uchybień i braków, a przede wszystkim w sytuacji stwierdzenia rażących naruszeń. Za tego rodzaju naruszenia uznano między innymi: uchylanie się, mimo wezwania, od obowiązku terminowego składania deklaracji lub opłacania składek na Turystyczny Fundusz Gwarancyjny, zawieranie przez przedsiębiorcę turystycznego kolejnych umów o udział w imprezie turystycznej lub ułatwianie nabywania powiązanych usług turystycznych i przyjmowanie od podróżnych wpłat na poczet tych umów, mimo złożenia oświadczenia o niewypłacalności lub w przypadku złożenia przez marszałka tzw. zastępczego oświadczenia o niewypłacalności oraz wykonywanie działalności poza zakresem terytorialnym określonym we wpisie do rejestru.

W przygotowanych uregulowaniach przewidziano również, że rejestr może być prowadzony w systemie teleinformatycznym Centralnej Ewidencji Organizatorów Turystyki

i Przedsiębiorców Ułatwiających Nabywanie Powiązanych Usług Turystycznych, aby zapewnić w niezbędnym zakresie jego dostępność, w tym w celach badawczych, a także zagwarantować szybki przepływ informacji.

Istotną część uregulowań rozdziału trzeciego zajmują także przepisy poświęcone prowadzeniu Centralnej Ewidencji Organizatorów Turystyki i Przedsiębiorców Ułatwiających Nabywanie Powiązanych Usług Turystycznych. Ewidencja ta będzie prowadzona w systemie teleinformatycznym stworzonym przez Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny i będzie udostępniona na stronie internetowej urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw turystyki. Przyjęcie takiego rozwiązania zapewni nie tylko funkcjonowanie Ewidencji zgodnie z najwyższymi standardami, lecz przede wszystkim znacząco ją usprawni, tak w zakresie wprowadzania do niej danych, ich przeglądania i aktualizowania, poprzez wprowadzenie jednolitych standardów informatycznych, jak i w zakresie ich uzyskiwania zarówno przez marszałków województw, jak również przedsiębiorców.

Z uwagi na wypływającą z treści dyrektywy 2015/2302 konieczność zapewnienia centralnego punktu kontaktowego, w przedmiotowym rozdziale przyjęto, że minister właściwy do spraw turystyki w odniesieniu do rejestrów prowadzonych przez marszałków województw będzie podmiotem centralnym. Będzie on także pełnił funkcję centralnego punktu kontaktowego ułatwiającego współpracę administracyjną i sprawowanie nadzoru nad organizatorami turystyki i przedsiębiorcami ułatwiającymi nabywanie powiązanych usług turystycznych we wszystkich państwach, które implementowały przedmiotową dyrektywę, a także zapewnił sprawny przepływ informacji między państwami członkowskimi w zakresie danych przedsiębiorców turystycznych wpisanych do Ewidencji oraz kwestii posiadanych przez nich zabezpieczeń finansowych. Istotą regulacji dyrektywy było zapewnienie w każdym z państw członkowskich takiego punktu, który – po pierwsze – będzie właściwy dla całego kraju, co ma ułatwić jego odnalezienie i nawiązanie z nim kontaktu oraz – po drugie – będzie sprawnie wyszukiwać oraz przekazywać żądane informacje. W konsekwencji procedura realizacji tego celu, jak się wydaje, nie została uznana za kwestię istotną. Priorytetem, w świetle dyrektywy, jest natomiast, aby został on możliwie niezwłocznie osiągnięty. Tak też zagadnienie to zostało ujęte na gruncie projektu niniejszej ustawy.

5. Turystyczny Fundusz Gwarancyjny (rozdział V projektu)

Na grunt projektowanej ustawy przeniesione zostały w całości obecnie funkcjonujące przepisy dotyczące instytucji Turystycznego Funduszu Gwarancyjnego jako dodatkowego zabezpieczenia wpłat podróży oraz kosztów sprowadzenia ich do kraju lub pokrycia

kosztów kontynuacji imprezy turystycznej (tzw. II filar). Proponowana regulacja zakłada pozostawienie tzw. I filaru istniejącego systemu zabezpieczeń finansowych na wypadek niewypłacalności organizatorów turystyki w dotychczasowym kształcie (turystyczny rachunek powierniczy, gwarancja bankowa, gwarancja ubezpieczeniowa, umowa ubezpieczenia na rzecz podróżnych) z niezbędnymi jedynie modyfikacjami, przy czym obejmie on dodatkowo przedsiębiorców ułatwiających nabywanie powiązanych usług turystycznych. Doprecyzowane zostały ponadto przepisy dotyczące turystycznego rachunku powierniczego, o czym była już mowa.

Zakres podmiotowy regulacji w zakresie II filaru zabezpieczeń finansowych obejmuje: Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny, podmioty udzielające zabezpieczeń finansowych w ramach I filaru systemu zabezpieczeń finansowych na wypadek niewypłacalności, ministra właściwego do spraw turystyki, ministra właściwego do spraw instytucji finansowych i marszałków województw, a także wszystkich przedsiębiorców prowadzących działalność gospodarczą w zakresie organizowania imprez turystycznych oraz przedsiębiorców ułatwiających nabywanie powiązanych usług turystycznych, których obowiązkiem będzie wyliczanie i terminowe odprowadzanie składek na Turystyczny Fundusz Gwarancyjny (dalej jako: TFG).

Marszałkowie województw także w odniesieniu do TFG będą pełnić rolę organu właściwego do wydania dyspozycji wypłaty środków w przypadku niewypłacalności organizatorów turystyki oraz przedsiębiorców ułatwiających nabywanie powiązanych usług turystycznych na pokrycie kosztów kontynuacji imprezy turystycznej lub kosztów powrotu podróżnych do kraju. W pozostałych sytuacjach wypłaty realizowane będą bezpośrednio na rzecz podróżnych, w tym także w przypadku, gdy podróżni samodzielnie zorganizowali powrót do kraju i złożyli stosowne zgłoszenia.

W konsekwencji w przepisach przedmiotowego rozdziału przyjęto, że TFG będzie funkcjonować jako wyodrębniony rachunek w Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym, o którym mowa w ustawie z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz.U. z 2016 r. poz. 2060, z późn. zm.), który będzie obsługiwany przez ten Fundusz. Następnie określone zostały źródła środków gromadzonych w ramach TFG oraz kompetencje podmiotu zarządzającego tymi środkami, w tym do dochodzenia roszczeń z tytułu wypłaconych kwot. Kolejne uregulowania poświęcone zostały kwestii wysokości, sposobu naliczania, odprowadzania i rozliczania składek wpłacanych na TFG przez organizatorów turystyki oraz przedsiębiorców ułatwiających nabywanie powiązanych usług

turystycznych. Uregulowano również kwestię możliwości zarachowywania składek oraz tryb ich zwracania w określonych przypadkach. Na końcu rozdziału piątego zawarto unormowanie określające obowiązki sprawozdawcze i informacyjne Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego.

6. Obowiązki informacyjne wobec podróżnych oraz umowa o udział w imprezie turystycznej (rozdział VI projektu)

Przepisy szóstego rozdziału projektu ustawy, transponujące przepisy art. 5 – 8 dyrektywy 2015/2302, regulują w pierwszej kolejności kwestię realizacji obowiązku informacyjnego wobec podróżnych, w tym za pośrednictwem stosownych formularzy, a następnie konstrukcję umowy o udział w imprezie turystycznej.

Z uwagi na to, że dyrektywa 2015/2302 wprowadziła standardowe formularze informacyjne, które stanowią załączniki do ustawy, w niniejszym rozdziale uregulowano na wstępie zasady oraz przypadki udzielania informacji za pośrednictwem tych załączników. Są to bowiem informacje ogólne o charakterze podstawowym i podlegają one doprecyzowaniu na dalszym etapie realizacji obowiązku informacyjnego. Dlatego też kolejne uregulowanie określa szczegółowe informacje dotyczące głównych (najistotniejszych) właściwości usług turystycznych, które stanowią także element ewentualnej umowy o udział w imprezie turystycznej i które podróżny musi otrzymać, zanim zwiąże się jakąkolwiek umową o udział w imprezie turystycznej lub odpowiadającą jej ofertą oraz pozostałe informacje o kluczowym znaczeniu. Wypada w tym miejscu zaznaczyć, że w projekcie zrezygnowano z implementacji zapisu informacyjnego o gwarancjach finansowych, gdyż tego rodzaju rozwiązanie nie funkcjonuje na polskim rynku turystycznym. Na gruncie niniejszego projektu gwarancje odnoszą się do przyjętego w ustawie systemu zabezpieczeń finansowych. Istotne jest przy tym ze względu na bezpieczeństwo podróżnych, że informacje te muszą być przekazywane w sposób jasny, zrozumiały i widoczny oraz nie mogą wprowadzać podróżnego w błąd. Jeżeli są udostępniane w postaci papierowej muszą być czytelne. Ponadto, ciężar udowodnienia prawidłowego spełnienia obowiązku informacyjnego wobec podróżnych przeniesiono na przedsiębiorcę turystycznego.

Następnie, tak jak to ma miejsce w dyrektywie 2015/2302, zawarto szczegółową regulację dotyczącą umowy o udział w imprezie turystycznej oraz dokumentów i informacji, które podróżny musi otrzymać przed rozpoczęciem imprezy turystycznej. Określono w sposób precyzyjny jakie postanowienia muszą znaleźć się w jej treści, w tym jakie informacje otrzymane przed zawarciem umowy stanowią jej integralny element oraz inne informacje i

zastrzeżenia muszą zostać zawarte w umowie lub wraz z nią przekazane podróżnemu. Przede wszystkim podkreślono, że umowa ta musi być sporządzana w sposób prosty, zrozumiały i czytelny. Postanowienia umów nie mogą również zmierzać do wyłączenia lub ograniczenia odpowiedzialności określonej w ustawie, a w przypadku ich wprowadzenia do umowy są one nieważne.

W ramach przedmiotowej regulacji podkreślono i doprecyzowano istotę oraz zakres obowiązku informacyjnego wobec podróżnych. Dlatego też jeden z istotnych elementów umowy będzie stanowić informacja o zasadach i możliwościach modyfikacji ustalonej w umowie ceny, w szczególności dopuszczalność i przesłanki jej podwyższania bądź obniżania. Informacje te nie mogą podlegać dowolnym zmianom. Przepisy tego rozdziału regulują również precyzyjnie zasady, przesłanki i terminy rozwiązywania i odstępowania od zawartych umów, a także kwestie wzajemnych rozliczeń między stronami umowy w takich przypadkach. Przepisy określają także dopuszczalność oraz ewentualne przesłanki zmiany ceny imprezy turystycznej i płynące stąd wzajemne zobowiązania stron umowy.

Organizatorzy turystyki lub agenci turystyczni zostali zobowiązani do bezzwłocznego udostępnienia podróżnym na trwałym nośniku kopii umowy lub potwierdzenia jej zawarcia. Podróżnemu zastrzeżono przy tym prawo do żądania kopii umowy w postaci papierowej, jeżeli umowa o udział w imprezie turystycznej została zawarta w jednoczesnej fizycznej obecności stron. Zagwarantowano mu także prawo do otrzymania pisemnego potwierdzenia posiadania zabezpieczeń finansowych w przypadku dokonania całości lub części wpłaty, a także otrzymania wszelkich dokumentów niezbędnych do rozpoczęcia podróży.

Przepisy przedmiotowego rozdziału projektu ustawy określają także zasady przeniesienia przez podróżnego na inną osobę spełniającą warunki udziału w imprezie turystycznej wszystkich przysługujących mu z tytułu umowy o udział w imprezie turystycznej uprawnień, jeżeli jednocześnie osoba ta przejmuje wszystkie wynikające z tej umowy obowiązki.

Rozwiązania przyjęte w przedmiotowym rozdziale, jakkolwiek mogą jawić się jako ograniczające swobodę umów, są niezbędne w świetle uregulowań art. 8 dyrektywy 2015/2302. Wprowadzają znaczącą standaryzację umów, zawieranych przez organizatorów turystyki, co ułatwi posługiwanie się nimi. Równocześnie zapewniają one przekazanie podróżnemu wszelkich niezbędnych informacji, zwiększając tym samym jego bezpieczeństwo. W konsekwencji pozwoli to wyeliminować możliwość powstawania choć części sporów i roszczeń na linii podróżny – organizatorzy turystyki.

7. Realizacja umowy o udział w imprezie turystycznej (rozdział VII projektu)

Przepisy ujęte w tym rozdziale projektu ustawy są w przeważającej mierze związane z uregulowaniami, które zostały wypracowane w ramach dyrektywy 90/314 EWG. Niemniej konieczne było dokonanie modyfikacji i doprecyzowania funkcjonujących już w praktyce schematów związanych z realizacją umowy o udział w imprezie turystycznej. Potrzeba ta wynika choćby ze zmieniającej się rzeczywistości, w której obecnie przychodzi funkcjonować podróżnym wybierającym się na imprezy turystyczne.

W przedmiotowych uregulowaniach przyjęto, że organizator turystyki ponosi odpowiedzialność za wykonanie usług turystycznych objętych umową o udział w imprezie turystycznej, bez względu na to, czy usługi te mają być wykonane przez samego organizatora turystyki, czy też przez innych dostawców usług turystycznych. Odpowiedzialność ta nie ma jednak charakteru bezwzględne. Istnieją bowiem takie przypadki wynikające choćby z niemożności usunięcia niezgodności, działania osób trzecich lub przyczynienie się podróżnego, które będą stanowić przesłanki ewentualnego ograniczenia tej odpowiedzialności. Następnie określono zasady zgłaszania przez podróżnych niezgodności między określonymi w umowie usługami turystycznymi (w ramach imprezy turystycznej) a rzeczywistością, tryb oraz sposoby usuwania lub rekompensowania zaistniałej niezgodności. W szczególności w przypadku gdy niewykonanie lub nienależyte wykonanie umowy o udział w imprezie turystycznej istotnie wpływa na realizację imprezy turystycznej, a organizator turystyki nie zdoła usunąć tej niezgodności w rozsądnym terminie wyznaczonym przez podróżnego, przewidziano możliwość rozwiązania umowy o udział w imprezie turystycznej bez opłaty za jej rozwiązanie przez podróżnego.

Uregulowano także obowiązek udzielenia podróżnemu w trudnej sytuacji pomocy przez organizatora turystyki, w szczególności poprzez wskazanie zakresu i sposobu realizacji takiej pomocy (udzielanie odpowiednich informacji dotyczących świadczeń zdrowotnych, władz lokalnych oraz pomocy konsularnej, a także pomocy w skorzystaniu ze środków porozumiewania się na odległość, w tym ze środków komunikacji elektronicznej oraz w skorzystaniu ze świadczeń zastępczych).

W przepisach tego rozdziału ujęto także w sposób precyzyjny, jakie roszczenia przysługują podróżnemu, organizatorowi turystyki oraz innym podmiotom w przypadku niewykonania lub nienależytego wykonania umowy o imprezę turystyczną. Roszczenia te obejmują w szczególności prawo do żądania obniżenia ceny oraz odszkodowania lub zadośćuczynienia. Równocześnie przewidziano, że roszczenia określone w tym rozdziale

ulegną przedawnieniu z upływem 3 lat. Przyjęcie takiego rozwiązania zapewniło systemową spójność powyższego terminu z terminami przedawnienia określonymi w Kodeksie cywilnym.

Ostatnie uregulowanie tego rozdziału poświęcone zostało odpowiedzialności odszkodowawczej organizatora turystyki, przedsiębiorcy ułatwiającego nabywanie powiązanych usług turystycznych lub agenta turystycznego wobec podróżnego za swoje błędy w rezerwacji, z wyłączeniem przypadku, gdy za taką sytuację odpowiada podróżny lub wynikała ona z nieuniknionych i nadzwyczajnych okoliczności.

8. Kary pieniężne i przepisy karne (rozdział VIII projektu)

Przepisy zawarte w rozdziale poświęconym karom pieniężnym oraz przepisom karnym korzystają z rozwiązań funkcjonujących obecnie w ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. o usługach turystycznych, uzupełniając je jednak w niezbędnym zakresie.

Przewidują one kary pieniężne w przypadkach funkcjonowania organizatorów turystyki oraz przedsiębiorców ułatwiających nabywanie powiązanych usług turystycznych z naruszeniem obowiązków przewidzianych w rozporządzeniach nr 1177/2010 i nr 181/2011 dotyczących praw pasażerów podróżujących drogą morską i drogą wodną śródlądową, a także praw pasażerów w transporcie autobusowym i autokarowym. Kompetencje do nakładania tych kar zostały przyznane marszałkowi województwa. To on bowiem, jako podmiot prowadzący rejestr, musi posiadać instrumenty prawne umożliwiające zobligowanie wyżej wymienionych podmiotów do działania zgodnego z prawem. Górną granicę kar pieniężnych określono na kwotę odpowiednio 50.000 zł i 30.000 zł. W ramach tych przepisów ujęto także kwestię odwołań od decyzji marszałka województwa o nałożeniu kary pieniężnej. Przyjęto także, że egzekucja tych kar wraz z odsetkami będzie prowadzona zgodnie z przepisami o postępowaniu egzekucyjnym w administracji, a uzyskane kwoty będą stanowić dochód budżetu państwa. Przechodząc do przepisów regulujących odpowiedzialność karną należy na wstępie zauważyć, że ta odpowiedzialność wyrażona została w zgodzie z zasadą proporcjonalności i subsydiarności. Przewidziane kary są proporcjonalne do stopnia społecznej szkodliwości czynu zabronionego, który sprawca może popełnić oraz subsydiarne do stopnia ryzyka jego popełnienia. Dodatkowo, z uwagi na specyfikę materii regulowanej przez ustawę, która nie zawsze mieści się w uregulowaniach kodeksu karnego, wprowadzono możliwość karania osób, które działają wbrew przepisom ustawy oraz rzeczywiście odpowiadają za prowadzenie działalności gospodarczej. Dlatego też w proponowanych przepisach wykorzystano rozróżnienie na osoby zajmujące stanowiska lub pełniące funkcje w

podmiotach prowadzących działalność w zakresie organizowania imprez turystycznych bądź ułatwiania nabywania powiązanych usług turystycznych. Osoby działające we wskazanym obszarze bez wymaganego wpisu lub mimo orzeczenia zakazu, jako stwarzające realne zagrożenie dla bezpieczeństwa finansowego rynku i podróżnych, muszą być ścigane i stosownie karane. Trzeba bowiem zapewnić wyeliminowanie z rynku usług turystycznych tych osób, które mimo zastosowanych wobec nich sankcji, samodzielnie lub z wykorzystaniem innych podmiotów otwierały nową działalność na tym rynku. W przepisach ujętych w przedmiotowym rozdziale spenalizowano także te zachowania, które prowadzą do podważania systemu zabezpieczeń finansowych jako stanowiące poważne zagrożenie dla funkcjonowania tego systemu oraz dla podróżnych.

Przepisy karne przewidziane w niniejszym rozdziale penalizują zatem sprzeczne z prawem zachowania i zaniechania w ramach całego przewidzianego ustawą systemu zabezpieczeń finansowych. Równocześnie pełnią one rolę subsydiarną wobec uregulowań kodeksu karnego dotyczących m. in. przestępstw przeciwko wiarygodności dokumentów czy przestępstw przeciwko obrotowi gospodarczemu.

9. Zmiany w przepisach obowiązujących (rozdział IX projektu)

A. Zmiany w ustawie Kodeks Wykroczeń

Zmiany mają na celu ujednoczenie pojęć funkcjonujących na gruncie kodeksu wykroczeń z pojęciami oraz ich definicjami przyjętych w projekcie ustawy o imprezach turystycznych i powiązanych usługach turystycznych.

B. Zmiany w ustawie o systemie oświaty

Zmiany dokonane w ustawie o systemie oświaty w przeważającej mierze mają charakter nomenklaturalny. Dostosowują one pojęcia funkcjonujące w tej ustawie do nowych pojęć w obszarze rynku turystycznego wynikających z dyrektywy 2015/2302. Dotyczy to w głównej mierze pojęć: impreza turystyczna, rejestr organizatorów turystyki i przedsiębiorców ułatwiających nabywanie powiązanych usług turystycznych oraz nazwy nowej ustawy o imprezach turystycznych i powiązanych usługach turystycznych.

C. Zmiany w ustawie o usługach turystycznych

Z uwagi na to, że w ramach projektowanej ustawy transponującej dyrektywę 2015/2302, konieczne było wprowadzenie nowych, dotychczas nieznanych pojęć oraz dokonanie modyfikacji istniejących instytucji i procedur, niezbędne okazało się dokonanie zasadniczych

zmian w ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. o usługach turystycznych. Wyrażają się one już choćby w zmianie tytułu tej ustawy na ustawę „o usługach hotelarskich oraz usługach pilotów wycieczek i przewodników turystycznych”. Na nowo określono również zakres przedmiotowy i podmiotowy tejże regulacji wskazując, iż ustawa określać będzie w nowym brzmieniu wyłącznie warunki świadczenia usług hotelarskich oraz usług pilotów wycieczek i przewodników turystycznych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, a także za granicą, jeżeli umowy z podróżnymi o świadczenie tych usług są zawierane na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Całkowicie uchylone zostały przepisy tej ustawy dotyczące organizatorów turystyki, pośredników turystycznych i agentów turystycznych. Materia ta została bowiem uregulowana w niniejszym projekcie. Szczegółowe zmiany doprowadziły również do uchylenia innych przepisów ustawy o usługach turystycznych, które zostały „przeniesione” do ustawy o imprezach turystycznych i powiązanych usługach turystycznych. Do tej grupy należy zaliczyć przepisy regulujące: Turystyczny Fundusz Gwarancyjny, kwestię ochrony klientów, kary pieniężne i przepisy karne oraz odesłanie do odpowiedniego stosowania przepisów ustawy o swobodzie działalności gospodarczej. „Nowa” ustawa o usługach hotelarskich oraz usługach pilotów wycieczek i przewodników turystycznych będzie zatem regulować wyłącznie kwestie określone w jej tytule.

D. Zmiany w ustawie – Prawo bankowe

Zmiana dokonana w tej ustawie wynika z konieczności zapewnienia marszałkowi województwa instrumentu prawnego pozwalającego na kontrolę prawidłowości wykorzystywania instytucji turystycznego rachunku powierniczego przez organizatorów turystyki i przedsiębiorców ułatwiających nabywanie powiązanych usług turystycznych. Została ona wprowadzona z uwagi na potrzebę ochrony interesów podróżnych.

Kontrola, o której wyżej mowa, jest sprawowana poprzez umożliwienie marszałkowi województwa dostępu do danych o wpłatach dokonywanych przez podróżnych na turystyczny rachunek powierniczy. Pozwala to ustalić, czy przedsiębiorca turystyczny nie wprowadza w błąd podróżnych podając inny numer rachunku bankowego i gromadząc na nim wpłaty za imprezę turystyczną lub powiązane usługi turystyczne, mimo obowiązku gromadzenia wpłat na turystycznym rachunku powierniczym.

Jakkolwiek przyznanie marszałkowi województwa powyższej kompetencji rozszerza zakres podmiotów mających dostęp do tzw. tajemnicy bankowej, dokonanie tej zmiany było konieczne z przyczyn o których wyżej mowa i zostało poczynione wyłącznie w niezbędnym, minimalnym zakresie.

E. Zmiany w ustawie o transporcie kolejowym

Zmiany dokonane w ustawie o transporcie kolejowym mają na celu ujednoczenie pojęć zawartych w niniejszym projekcie oraz przedmiotowej ustawie. Dostosowują one użyte w tym akcie prawnym pojęcia – organizator turystyki i pośrednik turystyczny (np. w art. 14a ust. 5 pkt 1) – do nowych pojęć wprowadzonych zgodnie z dyrektywą 2015/2302, tj. organizator turystyki i przedsiębiorca ułatwiający nabywanie powiązanych usług turystycznych. Ponadto, w ramach nowelizacji, zaktualizowano odesłania do obecnej ustawy o usługach turystycznych zastępując je odesłaniem do przepisów niniejszej ustawy.

F. Zmiany w ustawie o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych

Wobec przeniesienia regulacji dotyczących Turystycznego Funduszu Gwarancyjnego na grunt nowej ustawy o imprezach turystycznych i powiązanych usługach turystycznych niezbędne było dokonanie zmian w ustawie o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych, które pozwolą na funkcjonowanie Funduszu na nowym gruncie ustawowym. Odniesienia do regulacji w zakresie Turystycznego Funduszu Gwarancyjnego będą dotyczyły rozdziału V nowej ustawy.

G. Zmiany w ustawie o prawach konsumenta

Realizacja postanowień dyrektywy 2015/2302 wymagała dokonania zmian także w ustawie z dnia 30 maja 2014 r. o prawach konsumenta. Należało bowiem zważyć, iż dyrektywa w art. 27 zmieniła rozporządzenie (WE) nr 2006/2004 oraz dyrektywę 2011/83/UE, co musiało znaleźć odpowiednie odzwierciedlenie w regulacjach prawnych państw członkowskich. Efektem tego jest nowelizacja ustawy z dnia 30 maja 2014 r. o prawach konsumenta. Z uwagi na powyższe oraz to, że w przedmiotowej dyrektywie w sposób kompleksowy uregulowano ochronę podróżnego (konsumenta) w ramach zawierania umów dotyczących usług turystycznych, w przeważającej mierze wyłączone zostało stosowanie instytucji ochronnych przewidzianych w ustawie o prawach konsumenta. Wyłączenie to nie objęło jednak enumeratywnie wskazanych przepisów. Zawarte w projekcie odesłanie do przepisów powyższej ustawy pokrywa się z regulacją zawartą w dyrektywie 2015/2302. Obejmuje ono odpowiednie stosowanie przepisów: art. 10 i 11 ustawy o prawach konsumenta, które regulują obowiązki przedsiębiorcy w umowach, innych niż umowy

zawierane poza lokalem przedsiębiorstwa lub na odległość, w szczególności w zakresie płatności, art. 12 ust. 1 pkt 1, 5, 16, 17, art. 17 i art. 20 ust. 2 regulujące niektóre z obowiązków przedsiębiorcy w umowach zawieranych poza lokalem przedsiębiorstwa lub na odległość, gdyż ich odpowiednie stosowanie z uwagi na dynamiczny rozwój różnych kanałów dystrybucji usług turystycznych oraz imprez turystycznych jest niezbędne do zapewnienia właściwej – odpowiadającej standardom dyrektywy – ochrony praw podróżnych. W powyższym zakresie brak jest bowiem odpowiednich uregulowań ochronnych w niniejszym projekcie.

H. Zmiany w ustawie o opłacie skarbowej

Zmiany dokonane w tej ustawie wynikają z tego, że rejestr organizatorów turystyki i przedsiębiorców ułatwiających nabywanie powiązanych usług turystycznych nie będzie rejestrem działalności regulowanej, mimo że w tym zakresie będą odpowiednio stosowane przepisy odnoszące się do działalności regulowanej. Skutkuje to wyłączeniem możliwości pobierania od organizatorów turystyki i przedsiębiorców ułatwiających nabywanie powiązanych usług turystycznych opłat związanych z wpisem do rejestru tego rodzaju działalności. Dlatego też regulacja dotycząca aktualnie obowiązującej opłaty za wpis do rejestru działalności regulowanej w wysokości 514 zł wynikająca z załącznika w części I ust. 36 pkt 6 do ustawy z dnia 16 listopada 2006 r. o opłacie skarbowej (Dz. U. z 2016 r. poz. 1827) została uchylona.

Powyższa zmiana wpływa jednak w sposób istotny na dochody jednostek samorządu terytorialnego skutkując ich znacznym obniżeniem, tj. o kwotę około 300.000 zł rocznie. Z tej przyczyny niezbędne było wprowadzenie zmiany kompensującej tę stratę finansową. W konsekwencji, w celu zrekompensowania wskazanych powyżej zmniejszonych wpływów do budżetu gmin z tytułu opłaty skarbowej, mając równocześnie na względzie potrzebę ograniczania obciążeń finansowych przedsiębiorców oraz przewidywaną liczbę nowych organizatorów turystyki, a także przewidywaną liczbę przedsiębiorców ułatwiających nabywanie powiązanych usług turystycznych, którzy będą podlegać wpisowi do rejestru, w projektowanych przepisach przyjęto, że za wpis do rejestru organizatorów turystyki i przedsiębiorców ułatwiających nabywanie powiązanych usług turystycznych od organizacji pożytku publicznego w rozumieniu ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2016 r. poz. 1817, z późn. zm.) będzie pobierana opłata w wysokości 30 zł, natomiast od pozostałych podmiotów będzie pobierana opłata w wysokości 355 zł. W tym miejscu wypada podkreślić, że opłata za wpis będzie pobierana

jedynie od nowych podmiotów rozpoczynających działalność po wejściu w życie przepisów projektowanej ustawy. W przypadku potrzeby zmiany wpisu do rejestru w każdym przypadku pobierana będzie opłata skarbową w wysokości 17 zł.

10. Przepisy przejściowe i końcowe (rozdział X projektu)

Mając na uwadze przepisy art. 28 ust. 2 dyrektywy 2015/2302 w ustawie przewidziano, że jej regulacja wejdzie w życie w całości z dniem 1 lipca 2018 r., a jej przepisy będą miały zastosowanie do umów o udział w imprezie turystycznej zawartych od dnia wejścia w życie ustawy. Aby uniknąć zachwiania na rynku usług turystycznych spowodowanego wejściem w życie ustawy w ramach przedmiotowych przepisów przewidziano, że istniejące obecnie wpisy do rejestru organizatorów turystyki i pośredników turystycznych staną się z mocy prawa wpisami do rejestru organizatorów turystyki i przedsiębiorców ułatwiających nabywanie powiązanych usług turystycznych, dotyczącymi organizatorów turystyki. Posiadane przez podmioty wpisane do dnia wejścia w życie ustawy zabezpieczenia finansowe w formie umowy gwarancji ubezpieczeniowej, umowy gwarancji bankowej lub umowy ubezpieczenia na rzecz klientów staną się zabezpieczeniami finansowymi organizatora turystyki w rozumieniu niniejszej ustawy i zachowają ważność przez okres na jaki zostały zawarte. Pozwoli to bowiem, bez większych perturbacji, na płynne funkcjonowanie przedsiębiorców turystycznych w tzw. okresie przejściowym po wejściu w życie nowych przepisów. W przypadku przedsiębiorców posiadających zabezpieczenie finansowe w formie rachunku powierniczego przyjęto, że mają oni obowiązek przedstawić zabezpieczenie finansowe zgodnie z niniejszą ustawą pod rygorem utraty mocy wpisu do rejestru. Odnosnie zaś do przedsiębiorców zagranicznych posiadających siedzibę na terytorium państw członkowskich Unii Europejskiej, którzy w dotychczasowym stanie prawnym byli wpisani do rejestru, przyjęto, że ich wpisy zostaną wykreślone z mocy prawa. Przedsiębiorcy ci, w świetle dyrektywy 2015/2302, nie muszą bowiem posiadać wpisu do stosownego rejestru i mogą działać, jeżeli posiadają niezbędne zabezpieczenie finansowe. Niemniej mogą oni oczywiście starać się o uzyskanie stosownego wpisu do rejestru. Pozostali zagraniczni przedsiębiorcy turystyczni będą, co do zasady, obowiązani uzyskać wpis do rejestru, ewentualnie ich wpis w obecnym rejestrze będzie podlegał przeniesieniu. Przedsiębiorcy niepodlegający do tej pory wpisowi do rejestru organizatorów turystyki i pośredników turystycznych, a prowadzący w dniu wejścia w życie ustawy działalność w zakresie organizowania imprez turystycznych lub w zakresie ułatwiania nabywania powiązanych usług turystycznych, będą miały obowiązek niezwłocznego wystąpienia o wpis do rejestru

organizatorów turystyki i przedsiębiorców ułatwiających nabywanie powiązanych usług turystycznych.

Z uwagi na to, że na gruncie obecnej ustawy o usługach turystycznych funkcjonuje Turystyczny Fundusz Gwarancyjny, aby zapewnić ciągłość jego działania, przewidziano, że z chwilą wejścia w życie projektu niniejszej ustawy stanie się on Turystycznym Funduszem Gwarancyjnym w jego rozumieniu.

W niniejszym rozdziale zawarto także przepisy określające maksymalny limit wydatków budżetu państwa, będących skutkiem finansowym ustawy w sprawach dotyczących ułatwiania nabywania powiązanych usług turystycznych oraz regulujące kwestię ich korygowania. Wyliczenia, na podstawie których oszacowano liczbę przedsiębiorców ułatwiających nabywanie powiązanych usług turystycznych zostały sformułowane w oparciu o dane pochodzące z rynku turystycznego, a przede wszystkim dane, informacje i założenia przekazane przez Komisję UE w toku prac nad wdrożeniem do porządków krajowych przepisów dyrektywy 2015/2302.

11. Załączniki do ustawy

Załączniki do ustawy stanowią:

1. standardowy formularz informacyjny do umów o udział w imprezie turystycznej, jeżeli możliwe jest użycie hiperłącza;
2. standardowy formularz informacyjny do umów o udział w imprezie turystycznej, jeżeli nie jest możliwe użycie hiperłącza;
3. standardowy formularz informacyjny w przypadku, gdy organizator turystyki przekazuje dane innemu przedsiębiorcy, zgodnie z art. 5 ust. 1 pkt 2 lit. e ustawy;
4. standardowy formularz informacyjny w przypadku, gdy przedsiębiorca ułatwiający nabywanie powiązanych usług turystycznych online w rozumieniu art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy, jest przewoźnikiem sprzedającym bilet w obie strony;
5. standardowy formularz informacyjny w przypadku, gdy przedsiębiorca ułatwiający nabywanie powiązanych usług turystycznych online w rozumieniu art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy, jest przedsiębiorcą innym niż przewoźnik sprzedający bilet w obie strony;
6. standardowy formularz informacyjny w przypadku powiązanych usług turystycznych w rozumieniu art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy, gdy umowy są zawierane

w równoczesnej fizycznej obecności przedsiębiorcy (innego niż przewoźnik sprzedający bilet w obie strony) i podróżnego;

7. standardowy formularz informacyjny w przypadku, gdy przedsiębiorca ułatwiający nabywanie powiązanych usług turystycznych online w rozumieniu art. 6 ust. 1 pkt 2 ustawy, jest przewoźnikiem sprzedającym bilet w obie strony;

8. standardowy formularz informacyjny w przypadku, gdy przedsiębiorca ułatwiający nabywanie powiązanych usług turystycznych online w rozumieniu art. 6 ust. 1 pkt 2 ustawy, jest przedsiębiorcą innym niż przewoźnik sprzedający bilet w obie strony.

W powyższych załącznikach określono w sposób szczegółowy obowiązek informacyjny wynikający z art. 5 dyrektywy 2015/2302/UE. Stanowią one pełne odzwierciedlenie załączników do dyrektywy. Odpowiadają konstrukcyjnie ich oficjalnemu tłumaczeniu. Także w warstwie treściowej są one niemal dosłownym przeniesieniem zapisów dyrektywy. Ewentualnie odrębności wynikają z konieczności zapewnienia spójności treści załączników z przepisami ustawy, przyjętych sformułowań oraz pojęć. Innymi słowy załączniki dyrektywy zostały praktycznie wprost przeniesione do projektu ustawy. Na końcu każdego z nich znajduje się stosowne odesłanie do przepisów niniejszego projektu oraz treści dyrektywy. Przyjęcie takiego rozwiązania wynika z zasady maksymalnej harmonizacji wyrażonej w art. 4 dyrektywy 2015/2302/UE, w świetle której państwa członkowskie są zobowiązane zapewnić, aby w każdym z nich załączniki dyrektywy zostały jednolicie zaimplementowane.

IV. Działalność lobbingowa w procesie stanowienia prawa

W trybie ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248) projekt został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronach internetowych Ministerstwa Sportu i Turystyki oraz na stronie Rządowego Procesu Legislacyjnego. Dotychczas żaden z podmiotów wykonujących zawodową działalność lobbingową nie zgłosił zainteresowania pracami nad projektem.

V. Notyfikacja

Projekt nie zawiera żadnych przepisów technicznych. Dlatego też nie podlega on notyfikacji zgodnie z trybem przewidzianym w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039 oraz z 2004 r. poz. 597).

Stosownie do treści art. 15 ust. 7 dyrektywy 2006/123/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 grudnia 2006 r. dotyczącej usług na rynku wewnętrznym Komisja Europejska zostanie powiadomiona o brzmieniu art. 42 ust. 7 projektu ustawy.

VI. Zgodność projektu z prawem UE

Zgodnie ze stanowiskiem wyrażonym w piśmie Ministra Spraw Zagranicznych z dnia 14 czerwca 2017 r., znak: DPUE.920.551.2017/8/dl, projekt ustawy jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.